

Online infosessie | 20 november 2023

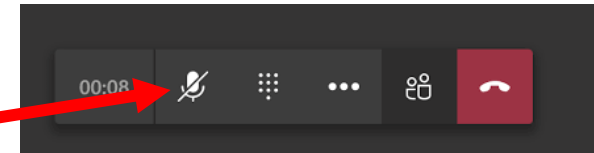
RUIMTE VOOR WATER

Samen werken aan een **DENDER** in balans

Praktisch

- Je microfoon staat automatisch uitgeschakeld. Indien nodig, kan de presentator die inschakelen. Vink dit nadien zelf nog aan via je eigen scherm om te spreken.

- Je kan ervoor kiezen je camera in- of uit te schakelen, naargelang je eigen voorkeur.
- De presentatie wordt opgenomen. We publiceren ze deze week op ruimtevoorwater.be
- Je vindt de presentatie vanaf morgen op ruimtevoorwater.be
- Heb je een vraag of feedback? Geef ze in via de V&A functie. De vragen worden beantwoord in de chat of op het einde van de sessie mondeling door het projectteam.
- Individuele, specifieke vragen? We antwoorden waar mogelijk, maar gaan niet in op individuele situaties.
- Werd jouw vraag niet beantwoord? Bezorg ze ons via info@ruimtevoorwater.be

EEN STRATEGISCH PLAN MET 2 HELDERE DOELSTELLINGEN

Oplossingen zoeken die het
overstromingsrisico
in de Dendervallei
verminderen

Tegelijkertijd ruimtelijke
& maatschappelijke
meerwaarde creëren: voor
economie, natuur, wonen,
landbouw, ...

ANALYSE WATERBELEID

‘Water moet bepalen hoe we wonen, werken en voedsel telen’

Goed waterbeleid houdt in dat rivieren zoals de Demer opnieuw mogen meanderen en overstromen. — © Karel Hemerijckx

OVERSTROMINGEN

Het menselijk geheugen is kort, dus krijgt de Vesder meer plaats

Op bepaalde plekken geen woningen meer toelaten en de rivier meer plaats geven, dat is al aan de gang in Pepinster. — © Sebastien Van Malleghem

4 VRAGEN WATEROVERLAST

Wat staat ons nog te wachten?

© Sébastien Van Malleghem

Ook in Oost-Vlaanderen is nu het provinciaal rampenplan afgekondigd voor wateroverlast. ‘Het is een van de ergste situaties in Vlaanderen in 30 jaar tijd’, weet weerman David Dehenuw.

WAT IS EEN STRATEGISCH PLAN?

- Het Strategisch Plan vormt de **leidraad** voor de toekomstige inrichting
 waar willen we naar toe?
- Het Strategisch Plan brengt een **geïntegreerd voorkeursalternatief** voor de ontwikkeling in beeld vanuit een breed alternatieven- en milieuonderzoek
 wat zijn de mogelijkheden?
- Het Strategisch Plan vormt het **vertrekpunt en kader** voor toekomstige vergunnings- en planprocessen in het gebied
 hoe gaan we dit realiseren?

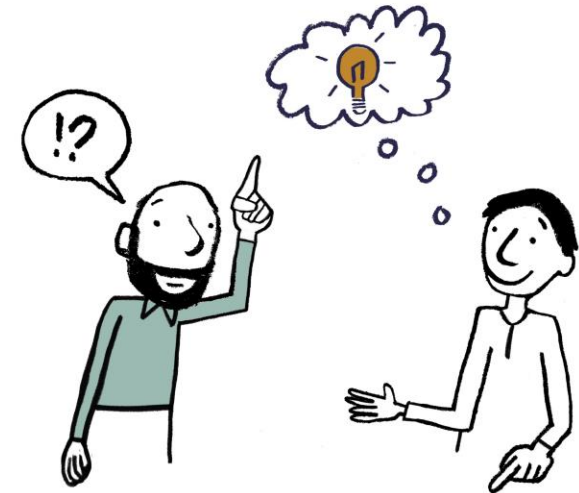
Overstroming 2002-2003

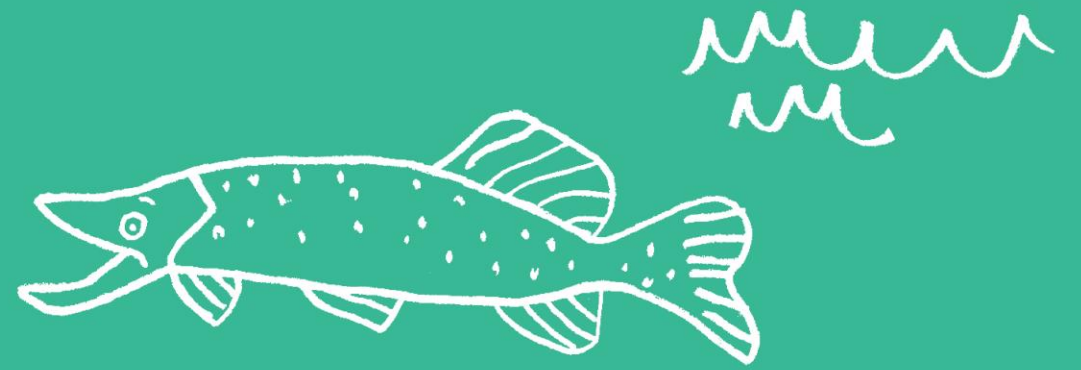
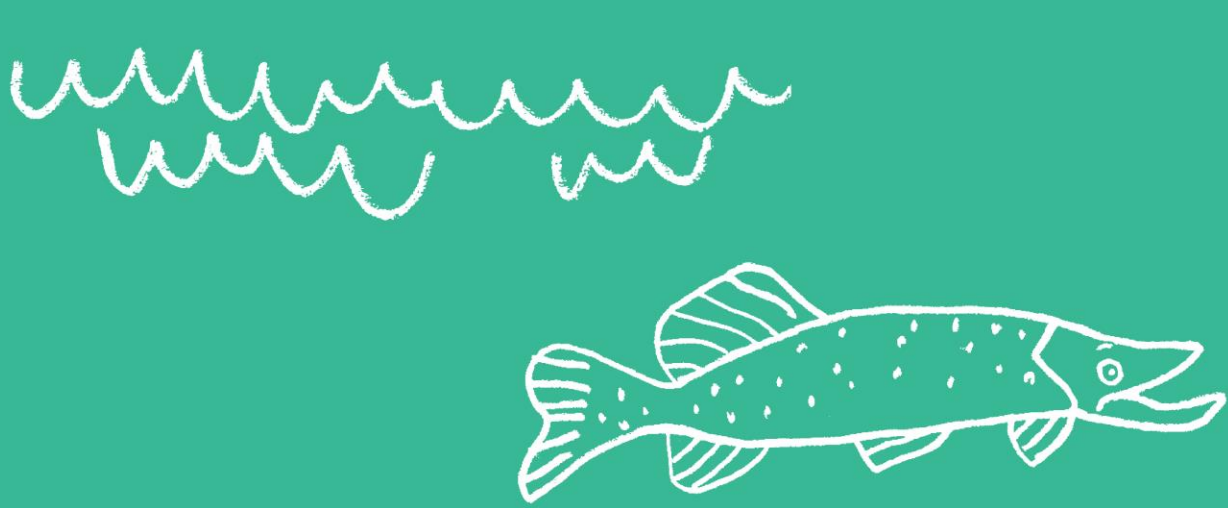

Overstroming 2010

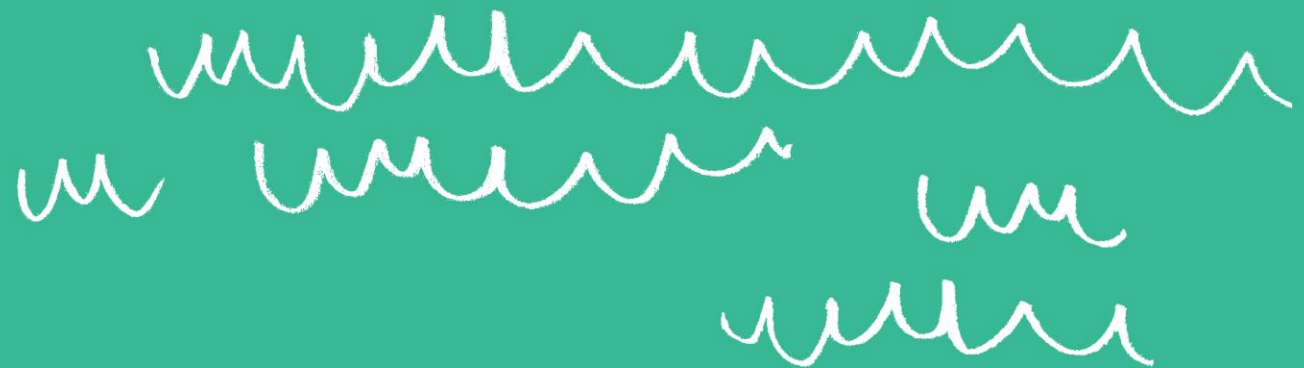
INHOUD

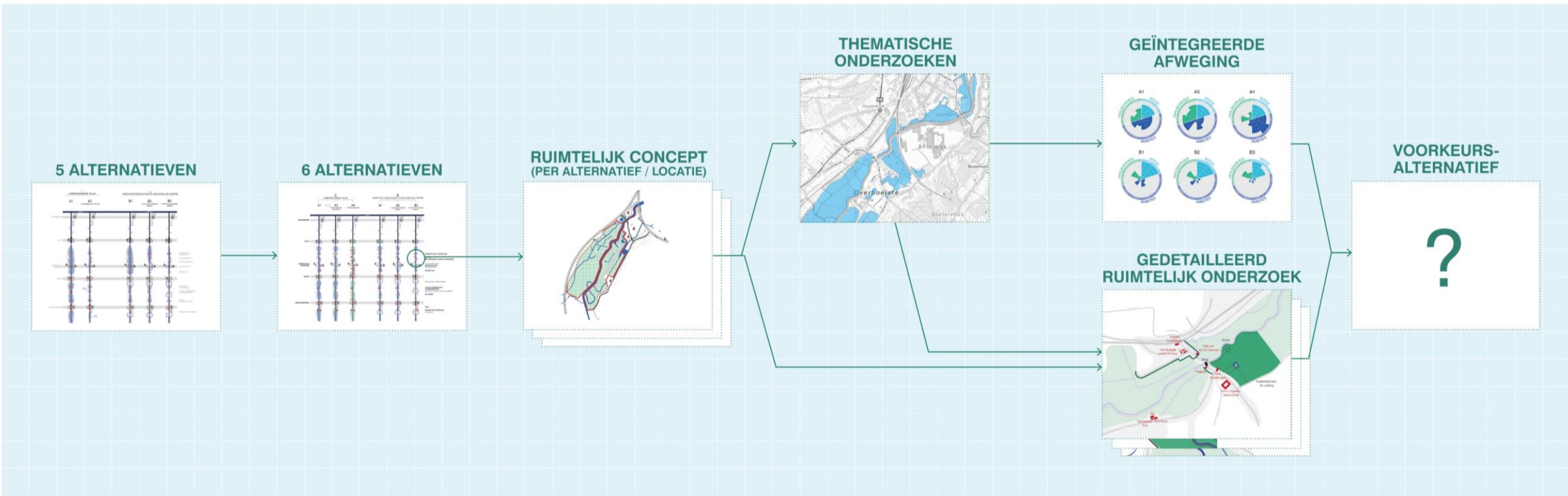
1. Waar staan we?
2. Geïntegreerde afweging
3. Eerste conclusies
4. Verdere stappen

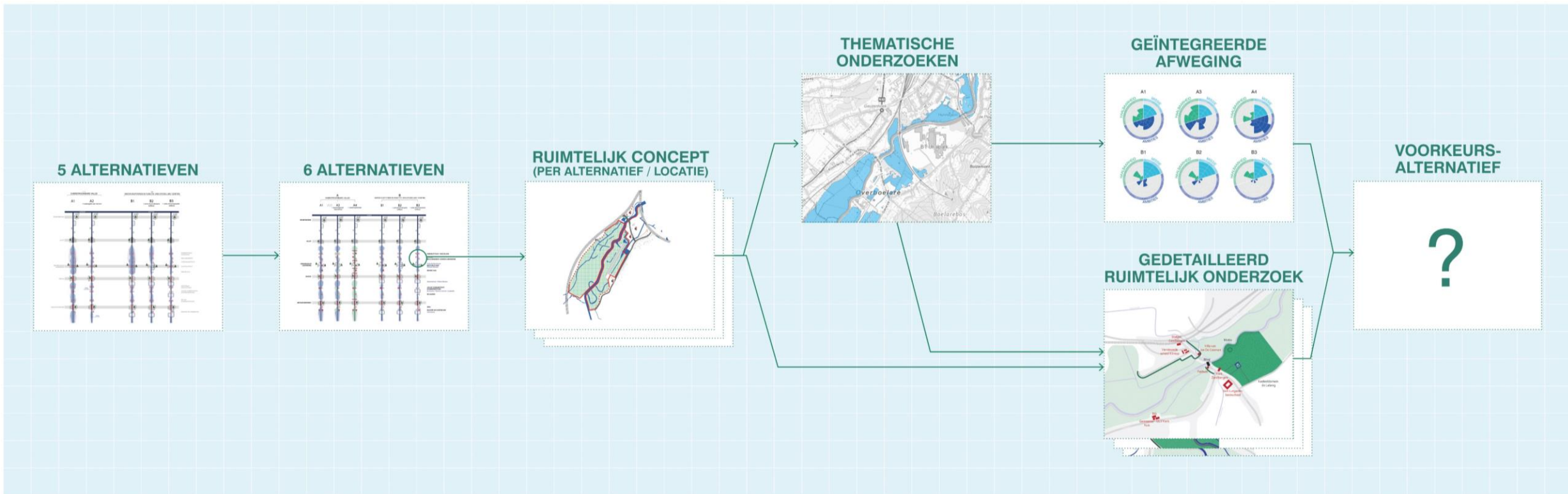

1. Waar staan we?

- **Overzicht** van 1 jaar studiewerk op de Dendervallei
- **In overleg** met lokale en bovenlokale actoren
- Verschillende **nota's online** te raadplegen www.ruimtevoorwater.be

november 2022
INFOMARKT

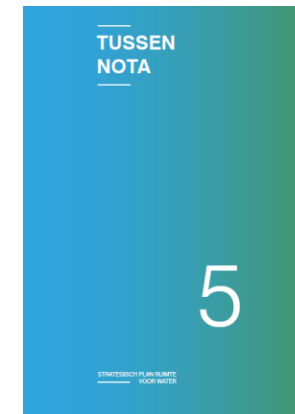

februari 2023

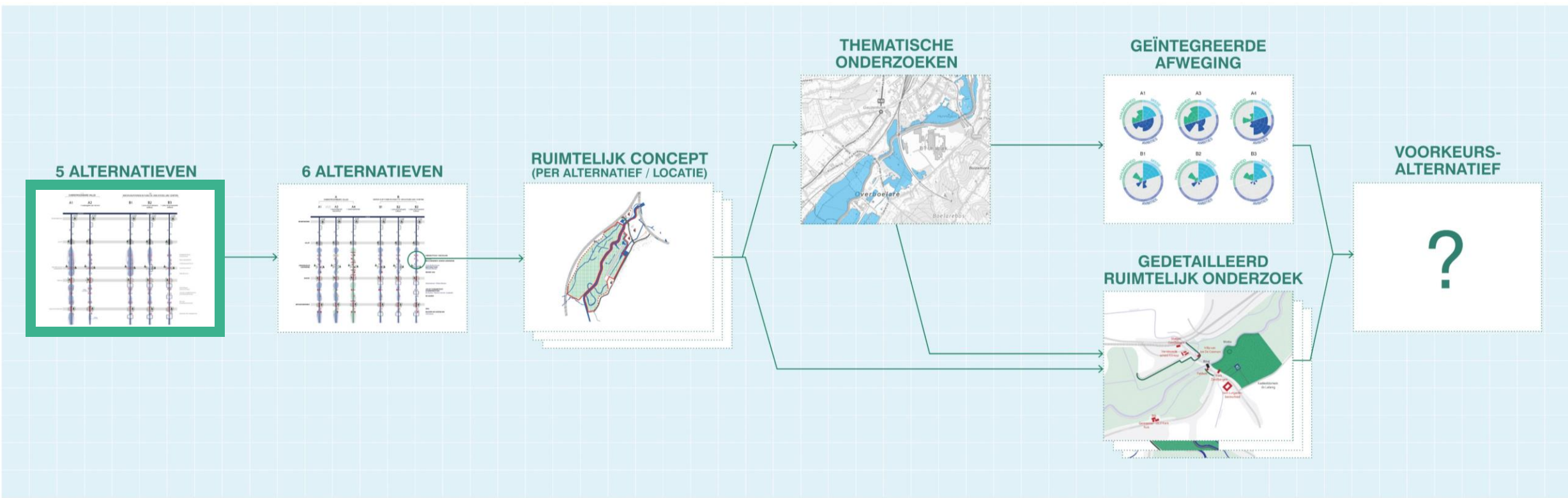

maart – oktober 2023

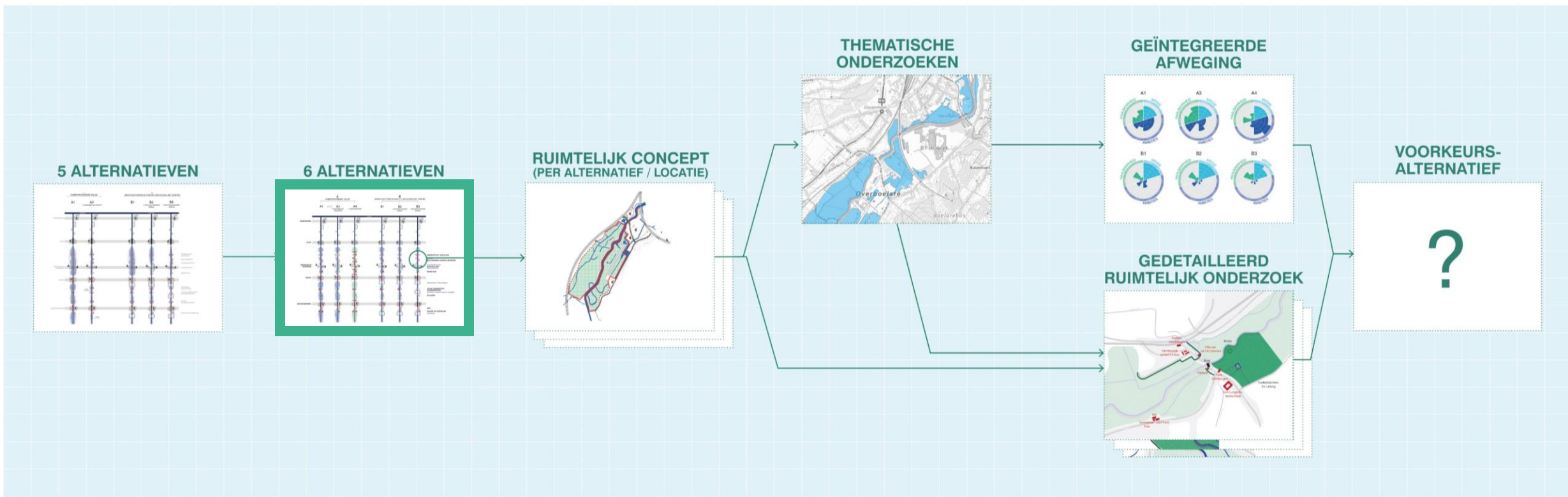
november 2023
INFOMARKT

april 2024

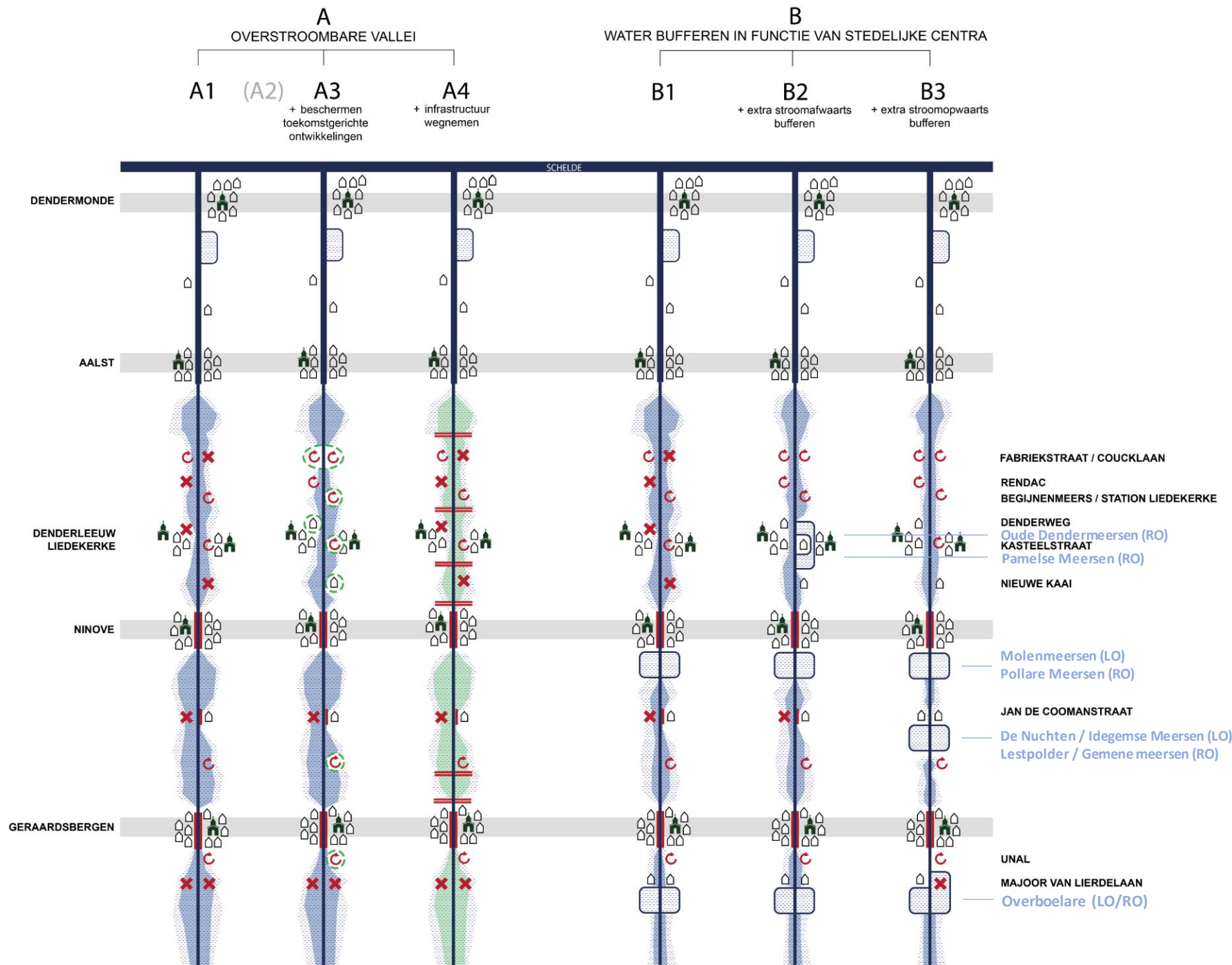

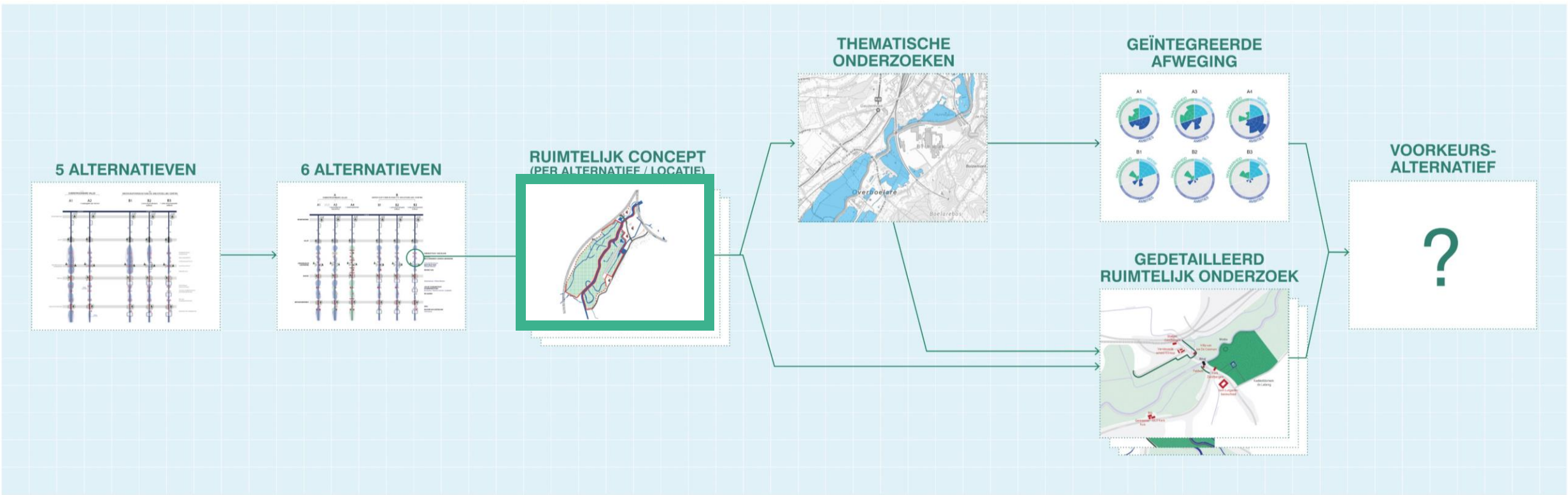
- **5 alternatieven** voor de Dendervallei, in twee groepen
 - A-alternatieven: overstroombare vallei
 - B-alternatieven: water bufferen in functie van stedelijke centra
- Gepresenteerd op infomarkt en infosessies **november 2022**
- Gebundeld in de **onderzoeksnota**

- **6 alternatieven**, door verwerking van **inspraak**:
 - Vraag naar duidelijke uitspraak per wijk: verwijderen of beschermen (geen paraatheid of wateradaptief bouwen)
 - Vraag naar meer bescherming van wijken (nieuw alternatief: A3)
 - Vraag naar meer landschapsherstel (nieuw alternatief: A4)
 - Ophouden van water op flanken als basis voor alle alternatieven (~~alternatief A2~~)
- Gebundeld in de **inspraaknota**

ALTERNATIEVEN INSPRAAKNOTA

- Een **ruimtelijke concept** per locatie en per alternatief uitgewerkt
 - Locatie van dijken
 - Aanpak van gebouwen
- **Input** voor de verschillende thematische onderzoeken (o.a. MER, MKBA...)
- Resultaat samengevat in de **tussennota**

EERSTE RUIMTELIJKE UITWERKING

Alternatief A1 - A4

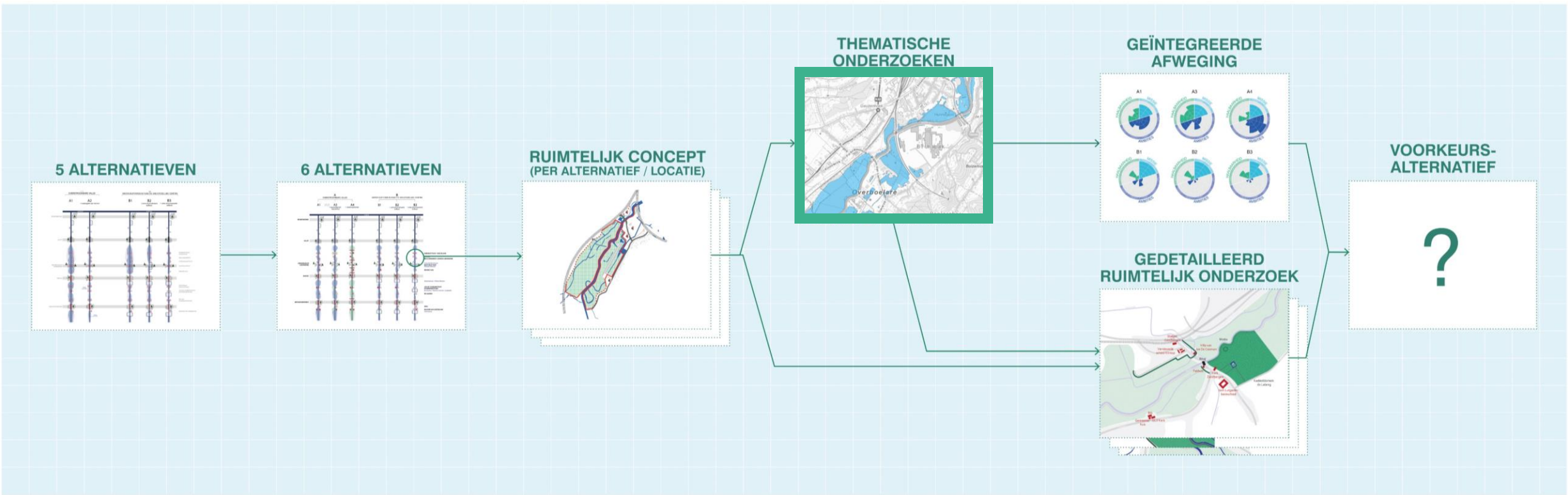
Alternatief A3

Alternatief B1-B2

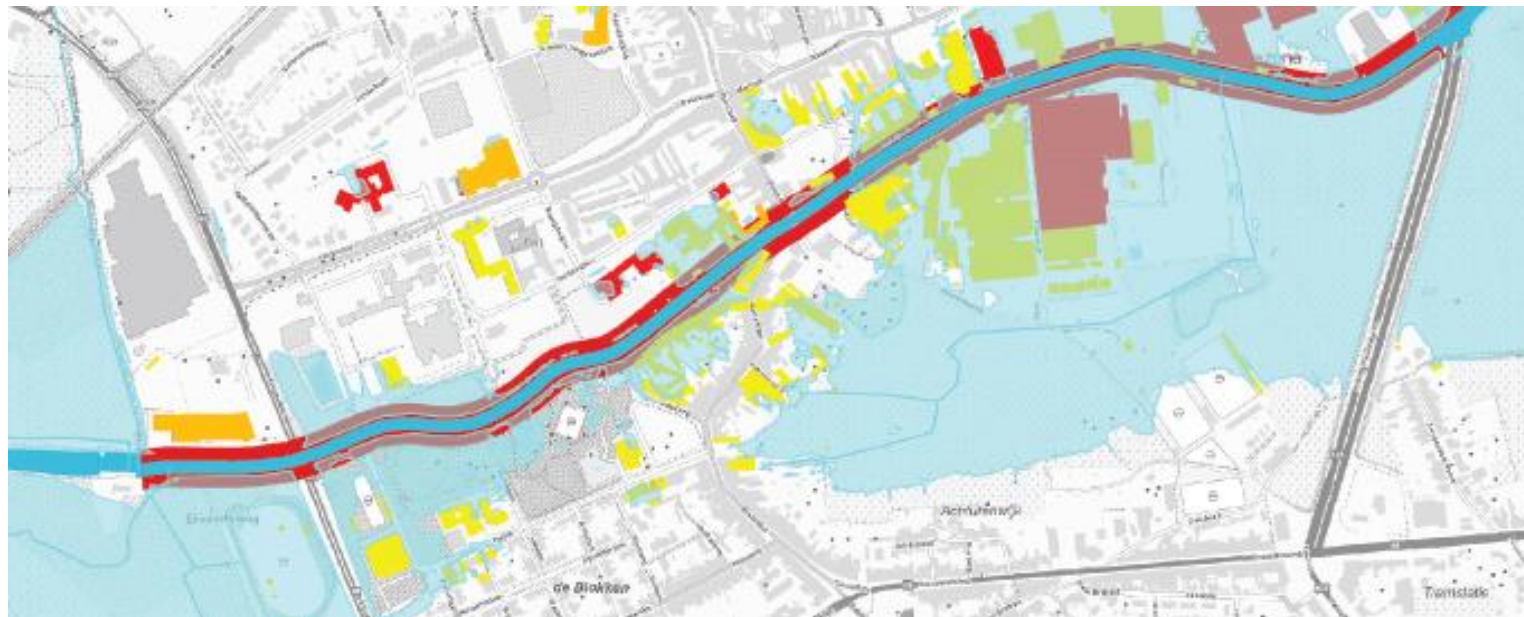
Alternatief B3

- Verschillende thematische onderzoeken per alternatief
 - **Watermodellering:** waterhoogtes en overstromingscontouren
 - **Strategisch MER:** effect op bodem, biodiversiteit, landschap, ruimte,.. op hoofdlijnen
 - **Landbouweffectenonderzoek:** impact op de landbouw en potenties voor de toekomst
 - **Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse:** Kosten (bv. aanleg en onderhoud) en Baten (bv. minder schade door overstromingen) voor de maatschappij

TUSSENTIJDSE RESULTATEN | WATERMODELLERING

Aan de hand van modelleringen werd voor verschillende terugkeerperiodes de overstromingscontour bepaald en de impact op gebouwen berekend

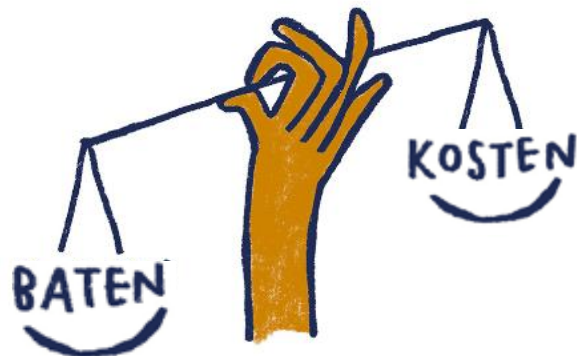
TUSSENTIJDSE RESULTATEN | WATERMODELLERING

Risico = product van kans op schade en de omvang van de schade, over alle terugkeerperiodes heen

- Alle alternatieven **voldoen op gelijkwaardige manier** aan de missie: reductie van overstromingsrisico / vermijden van slachtoffers
- Impact van wachtbekkens op (stedelijke) doortochten is **minimaal**
- Wachtbekkens hebben enkel effect op overstromingen **vanuit de Dender**
- Bouw van wachtbekkens vraagt **bijkomende investeringen op zijwaterlopen**

TUSSENTIJDSE RESULTATEN | MKBA

In een maatschappelijke kosten-batenanalyse vergelijken we de kosten en baten van de verschillende alternatieven. Het gaat in eerste instantie om kosten van de aanleg en het verwerven van woningen. Bij de baten weegt vooral de vermeden schade door.

TUSSENTIJDSE RESULTATEN | MKBA

- Alle alternatieven hebben een **positieve netto baat** : het ruimte voor water project is dus zinvol
- Kosten en baten zijn voor alle alternatieven van **dezelfde grootteorde**
- A-alternatieven scoren iets minder goed door **hoge kostprijs verwervingen**
- **De kosten-batenratio**, de verhouding tussen het geïnvesteerde bedrag en de baat **is het hoogst bij B2 en A3**
- Bij de A-alternatieven komt **A3** als beste naar voren. Bij de B-alternatieven is dat **B2**

TUSSENTIJDSE RESULTATEN | S-MER

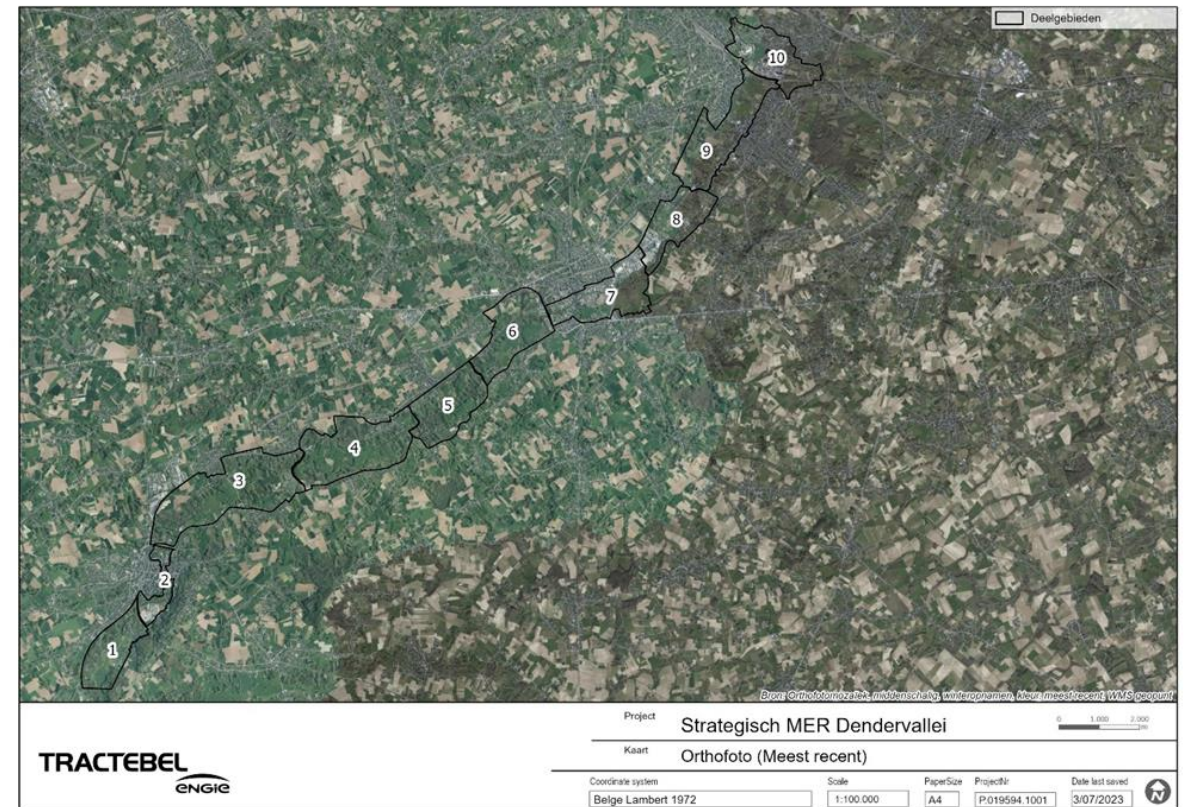
De voornaamste effecten op het milieu worden onderzocht in een Strategisch MilieuEffectenRapport. Binnen dit S-MER wordt de impact van de verschillende alternatieven op mens en milieu in beeld gebracht en beoordeeld.

- De **ontwerpversie van het MER** wordt voorgelegd aan zowel de betrokken administraties, de gemeenten als het brede publiek
- Het is een **MER op strategisch niveau**. Aspecten die op projectniveau relevant zijn (bv. mobiliteit) komen nog niet aan bod
- Het S-MER is gericht op het in beeld brengen van **globale impact en verschillen tussen alternatieven**

TUSSENTIJDSE RESULTATEN | S-MER

Stapsgewijze beoordeling

- Mogelijke impact per **type planprincipe** (wachtbekken, dwars lint, langs lint, overstroombare vallei, doortocht,...)
- Impact van de type planprincipes **op een bepaalde locatie (10 deelgebieden)**
- Beoordeling van **alternatieven als geheel**

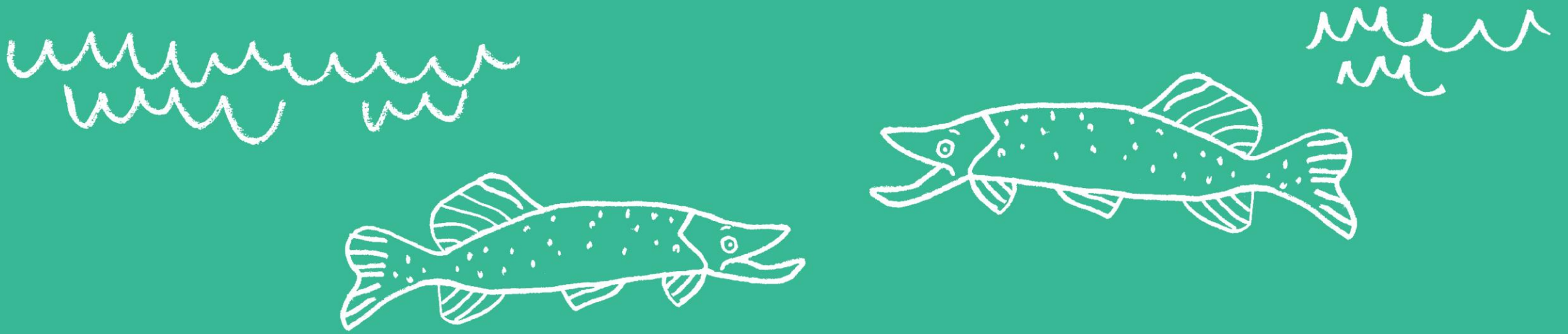
TUSSENTIJDSE RESULTATEN | S-MER

- A-alternatieven scoren het best voor **water, bodem, biodiversiteit en landschap**, A4 krijgt de beste evaluatie
- B-alternatieven hebben **negatieve impact op landschap en (toekomstige) natuurontwikkeling**
- A-alternatieven hebben de **grootste impact op mens** (impact op woningen en bedrijven), maar hebben meer potentie inzake gebruikskwaliteit

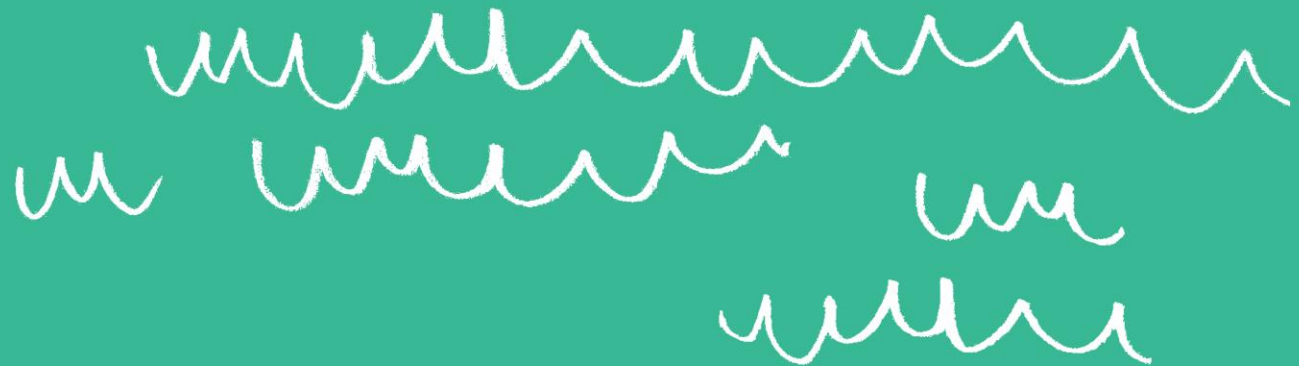
TUSSENTIJDSE RESULTATEN | LANDBOUWEEFFECTENONDERZOEK

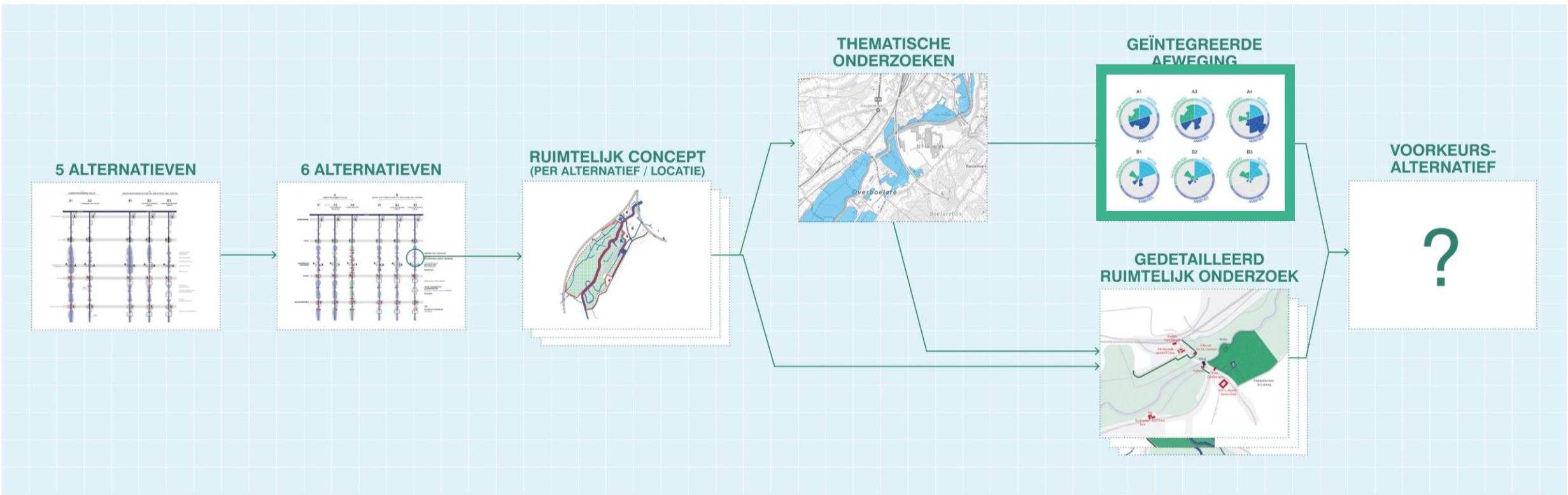
Het landbouweffectenonderzoek beschrijft de kansen om meer water vast te houden ten behoeve van de landbouw en de impact op de gewasproductie

- De beste **kansen voor waterretentie** in het Denderbekken liggen **op de flanken** van de vallei
- Aangepast graslandbeheer biedt **mogelijkheden om de verlaagde koolstofgehaltes aan te pakken**
- Deze mogelijkheden doen zich voor bij alle alternatieven en zijn bijgevolg **niet onderscheidend**
- De **impact op de gewasopbrengst is zeer beperkt**

2. Geïntegreerde afweging

- Doel is om **alternatieven af te wegen**, niet te rangschikken
 - Op basis van de resultaten van de verschillende thematische onderzoeken
 - Toont aan waar de verschillen zitten
 - Vertrekt vanuit missie en ambities uit de ambitiesnota
 - Houdt rekening met haalbaarheid
- Gebundeld in de **tussennota**

GEÏNTEGREERDE AFWEGING | MISSIE

VR 2020 1812 DOC.1545

Het Strategisch Plan 'Ruimte voor Water – Dendervallei' heeft een uitdrukkelijk **geïntegreerde doelstelling** om het overstromingsrisico te verminderen en daarbij ook ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarde voor het gebied te creëren.

GEÏNTEGREERDE AFWEGING | AMBITIES

De geïntegreerde afweging toetst de alternatieven af aan de missie, de ambities en de haalbaarheid. Deze ambities werden **onderschreven door alle partners** (3 bestuursniveaus):

- **Maximaal inzetten op integrale benadering waterbeheer**
Dus ook de zijbeken, droogteproblematiek,...
- **Versterken van groenblauwe dooradering**
Waterlopen en open ruimte verbinden, ook door bebouwd gebied
- **Versterken van landschappelijke identiteit en beleving**
Inzetten op eigenheid van de Dendervallei o.m. in functie van recreatie
- **Versterken van adaptief-productief landschap**
Landbouw die aangepast is aan de veranderende context
- **Bijdragen aan een unieke en diverse leefomgeving in de Dendervallei**
Toekomstgericht wonen en werken

GEÏNTEGREERDE AFWEGING | HAALBAARHEID

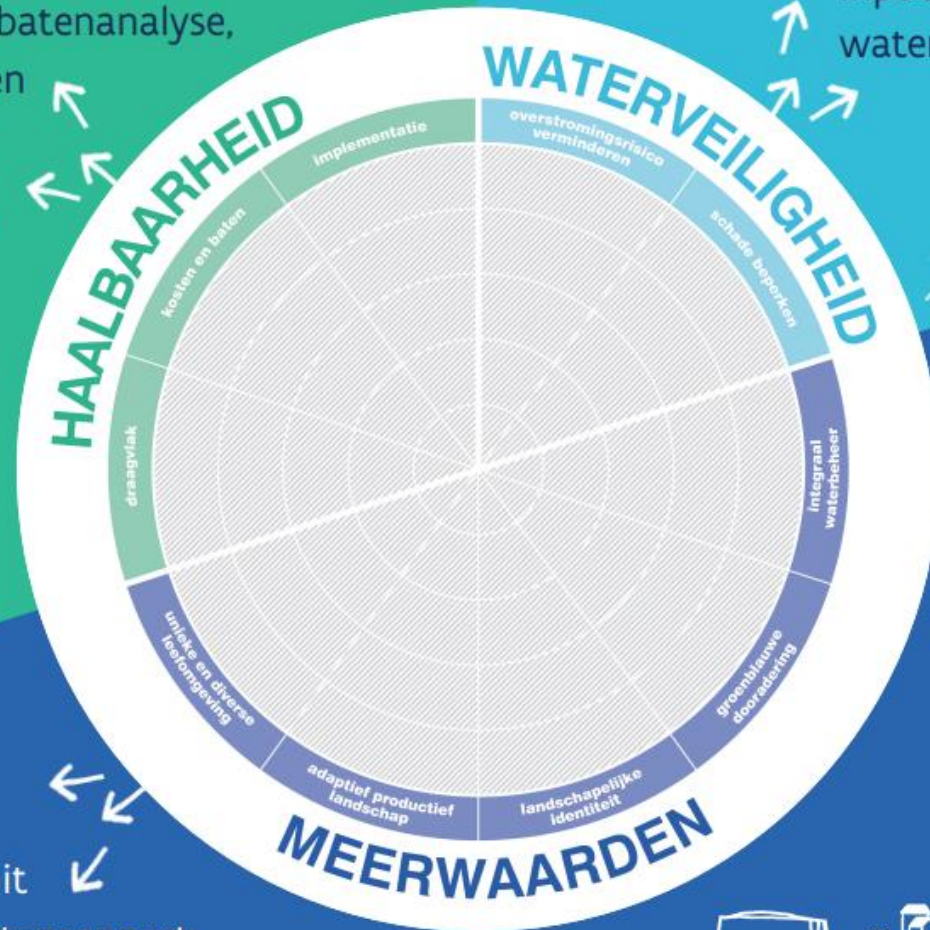
De geïntegreerde afweging toetst de alternatieven af aan de missie, de ambities en de haalbaarheid. Deze ambities werden **onderschreven door álle partners** (3 bestuursniveaus):

- Al dan niet in tegenspraak met Vlaams beleid
- Implementatie
- Draagvlak

input uit
maatschappelijke kosten-batenanalyse,
instrumentenonderzoek en
overleg met betrokkenen

input uit
watersysteemonderzoek

input vanuit
milieueffectenrapport,
landbouweffectenstudie en
ontwerpend onderzoek

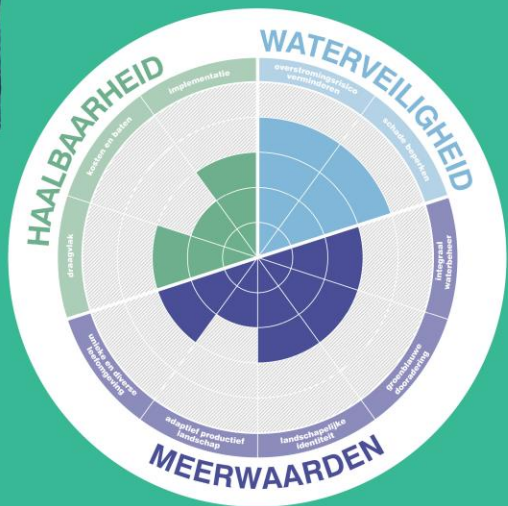
A

Overstroombare vallei

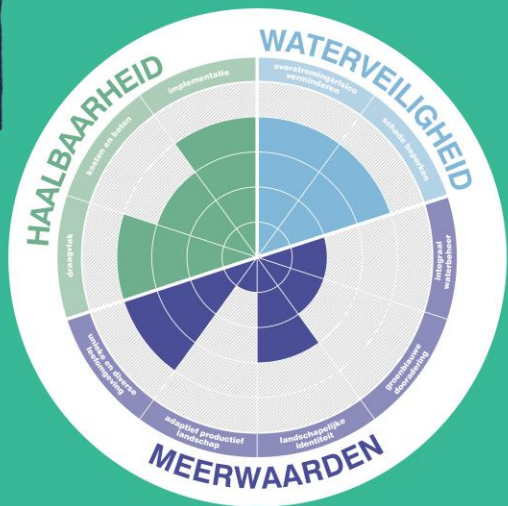
B

Waterbekkens

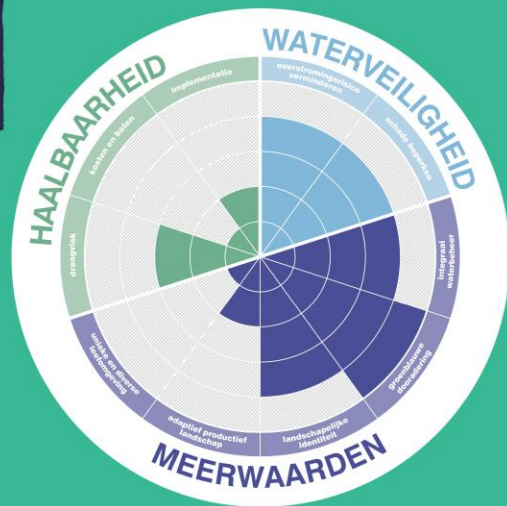
A1

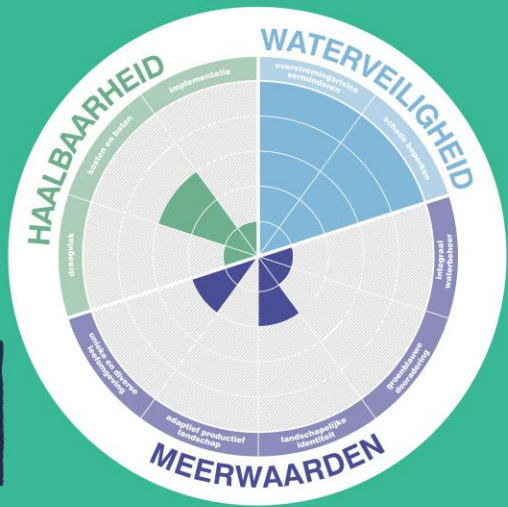
A3

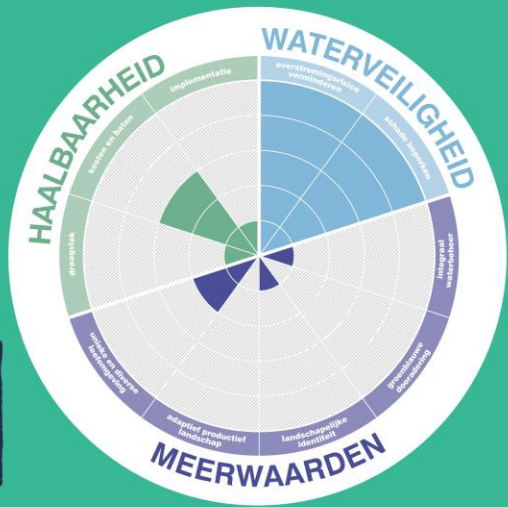
A4

B1

B2

B3

GEÏNTEGREERDE AFWEGING | RESULTAAT

- **A-alternatieven scoren het best** op zowel integraal waterbeheer, versterken groenblauwe dooradering en landschappelijke identiteit
- A-alternatieven leiden tot een **meer kwalitatieve woonomgeving** maar hebben meer impact op aanwezige bedrijvigheid
- **A4 geeft de meest doorgedreven vertaling van de ambities**, maar is op korte termijn moeilijk/gefaseerd te realiseren door hoge kostprijs en impact op bebouwde omgeving

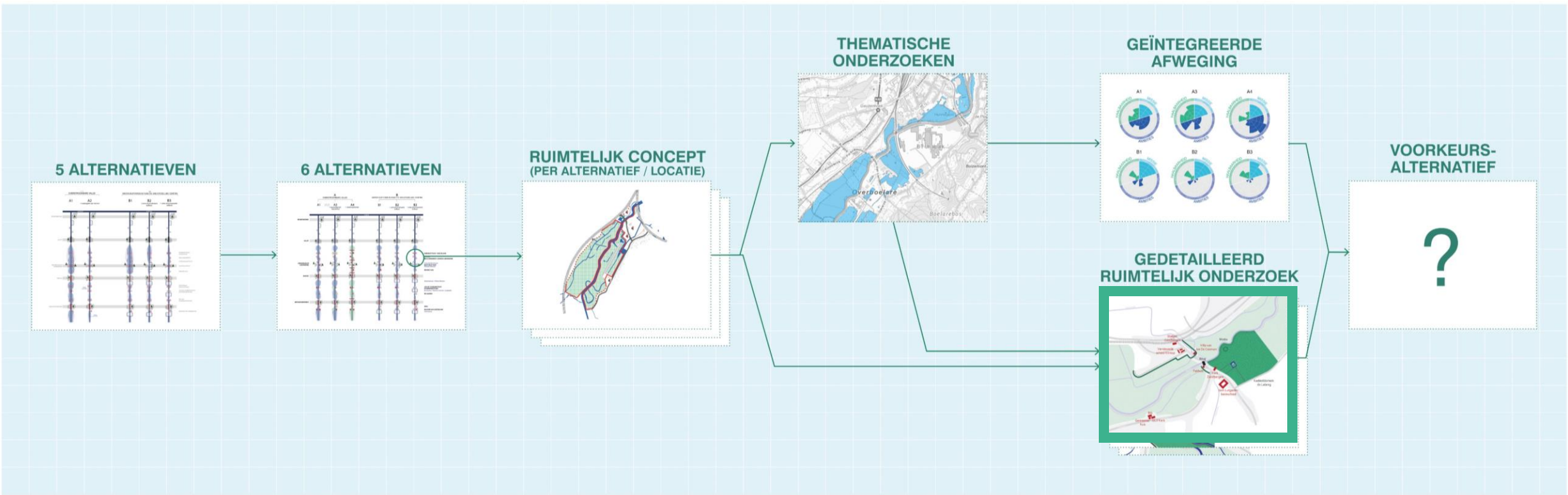
GEÏNTEGREERDE AFWEGING | RESULTAAT

- B-alternatieven scoren **het best op missie Waterveiligheid vanuit de Dender**
- B-alternatieven **scoren onvoldoende** op zowel integraal waterbeheer, versterken groenblauwe dooradering en landschappelijke identiteit
- B-alternatieven leiden tot een **minder kwalitatieve woonomgeving** maar hebben minder impact op aanwezige bedrijvigheid

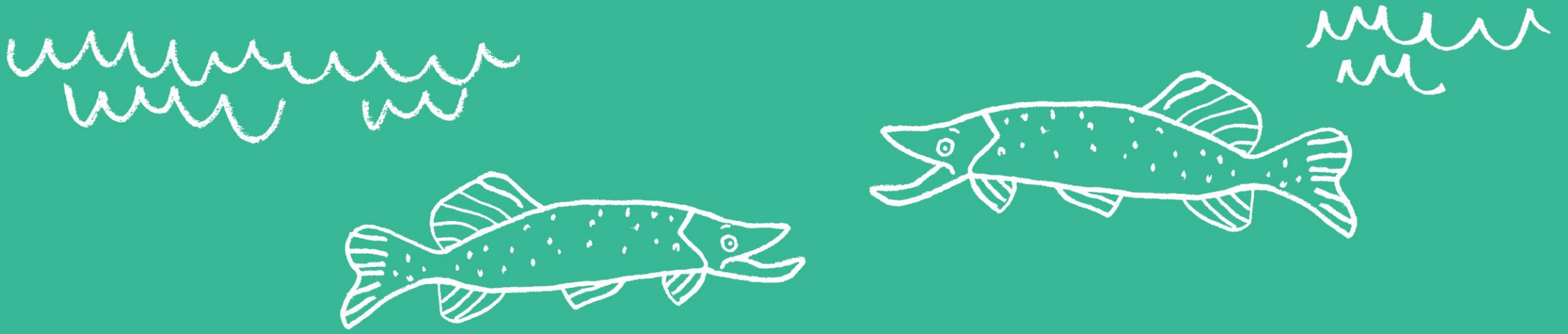
TUSSENTIJDSE RESULTATEN | HAALBAARHEID

De haalbaarheid onderzoekt de wijze waarop het project kan gerealiseerd worden en houdt rekening met beleidswenselijkheden en draagvlak

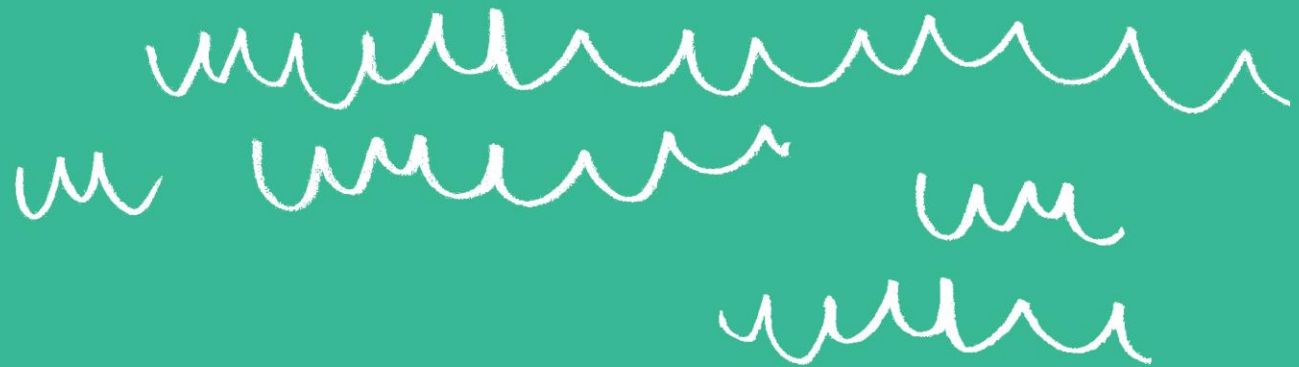
- Voor alle alternatieven werd een **realistisch tijdpad en instrumentarium** uitgetekend
- **B-alternatieven zijn in tegenspraak met beleid** inzake herstel van natuurlijke watersystemen, natuur en gewenste ruimtelijke ontwikkeling
- Verwerven van clusters van woningen ligt **moeilijk bij lokale besturen**
- Vlaamse en provinciale administraties hebben een **uitgesproken voorkeur voor A-alternatieven**

- Inzoomen op locaties met knelpunten en/of meerwaarde in functie van:
 - **Meer inzicht** in impact verwervingen
 - **Impact** van ruimtelijke ingrepen
 - **Integratie** van lokale projecten en beleid
- Principeschetsen ifv overleg met lokale actoren, bewoners...

3. Eerste conclusies

1. Veel projecten maken deel uit van alle alternatieven

- **Veel ingrepen zijn hetzelfde** in alle alternatieven
 - Stedelijke doortochten Geraardsbergen en Ninove (= verhogen van dijken)
 - Bescherming van enkele langse linten met een beschermingsdijk

Concept verhoogde dijken doortocht Ninove

1. Veel projecten maken deel uit van alle alternatieven

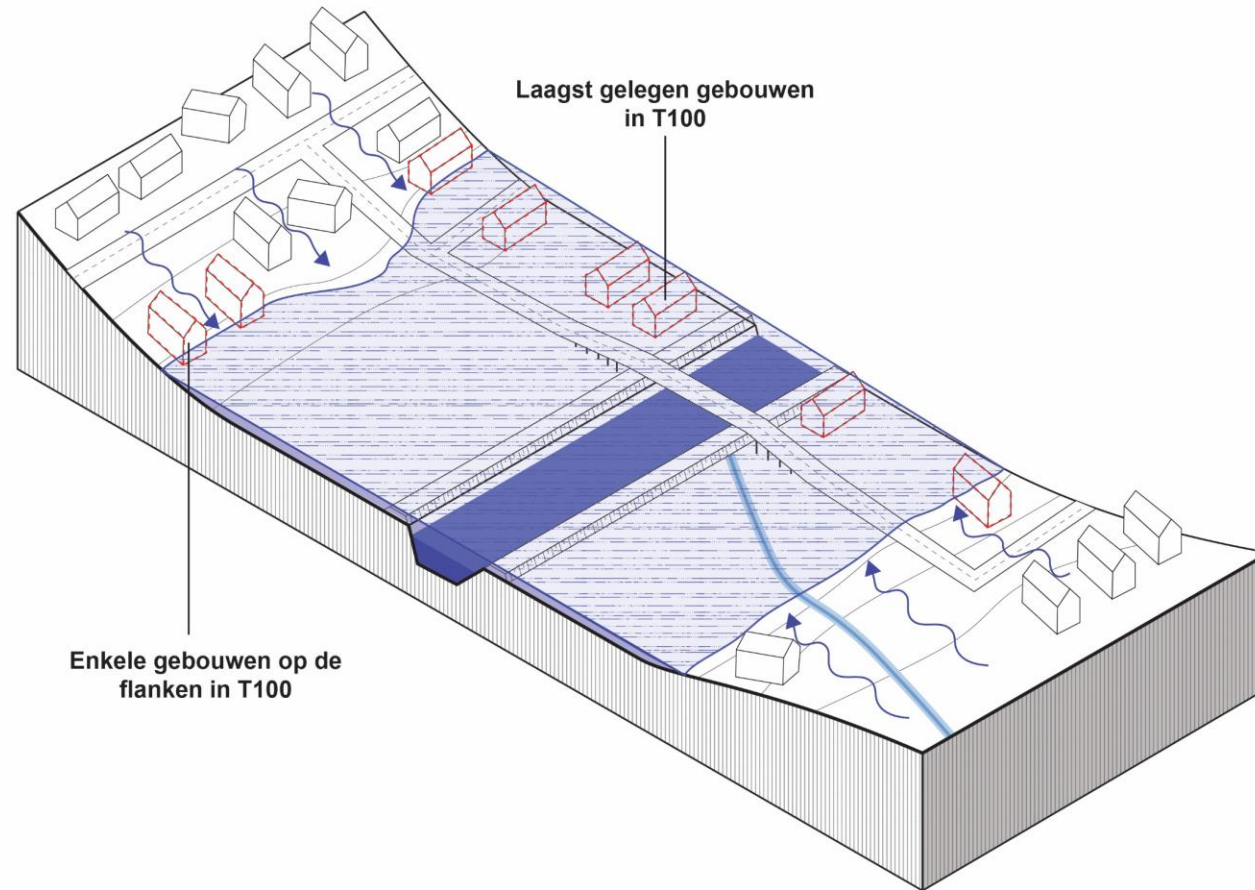
- **Het uitvoeren van beslist beleid is noodzakelijk bij alle alternatieven**

- Vernieuwen van de stuwen
- Opwaardering van de Dender (Aalst-Dendermonde)
- Inzetten op bronmaatregelen op de flanken
- ...

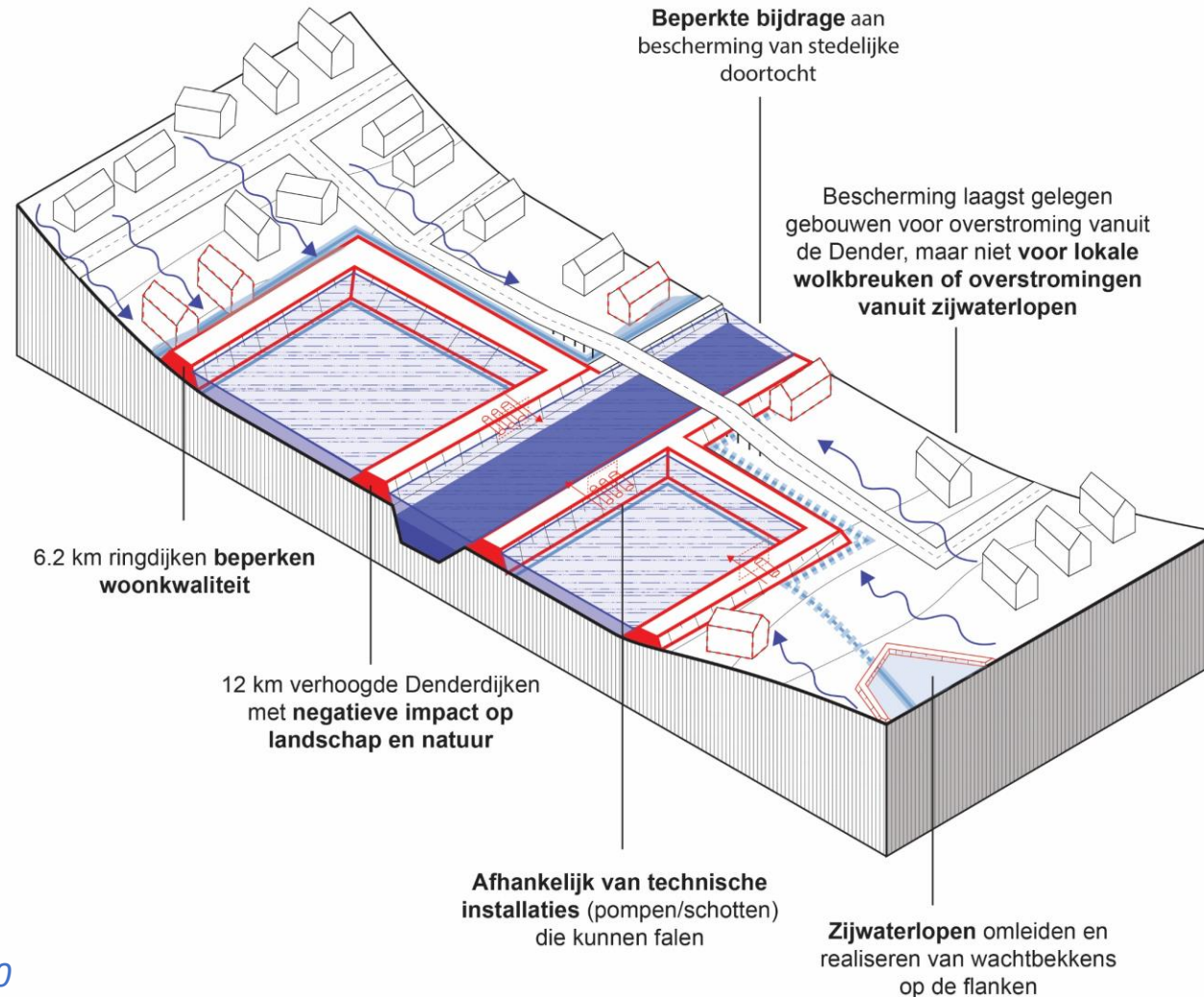

Stuwsluis vernieuwing Geraardsbergen

2. Wachtbekkens bieden geen oplossing voor de Dendervallei

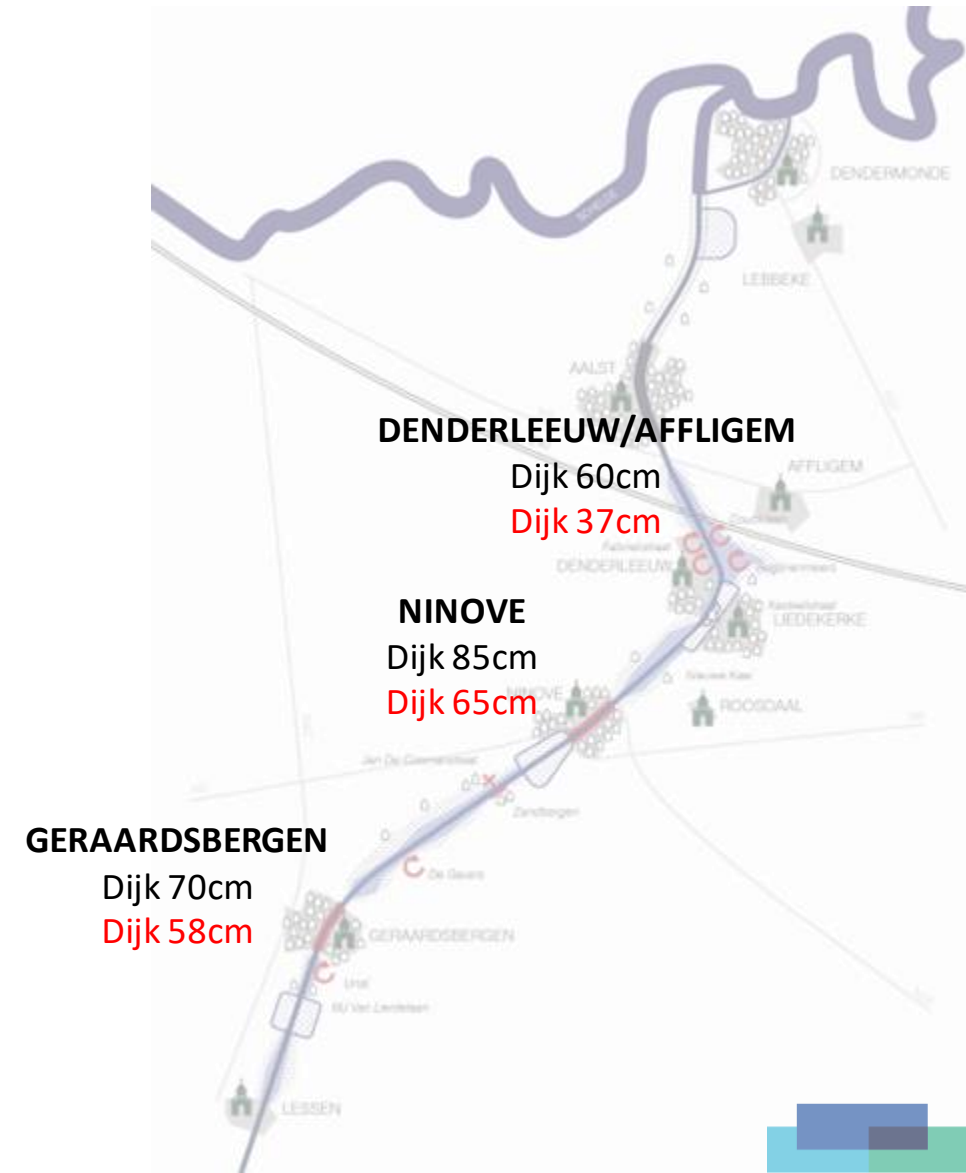
2. Wachtbekkens bieden geen oplossing voor de Dendervallei

2. Wachtbekkens bieden geen oplossing voor de Dendervallei

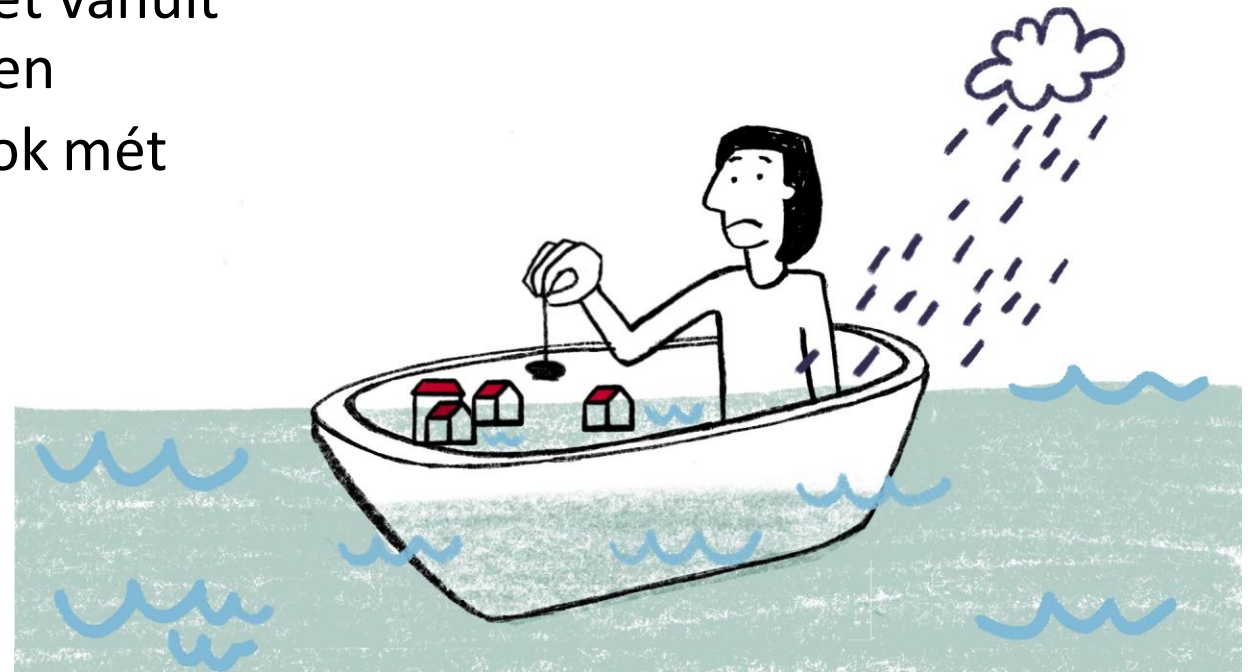
- Wachtbekkens leveren slechts **beperkte bijdrage aan de stedelijke doortocht**
 - Doel van het wachtbekken is om de steden te vrijwaren
 - Maar investering in doortochten blijkt bij alle alternatieven noodzakelijk
 - Lagere dijkhoogte in steden weegt niet op tegen investeringskost van wachtbekken

Gemiddelde dijkhoogte bij A3-alternatief
Gemiddelde dijkhoogte bij B2-alternatief

2. Wachtbekkens bieden geen oplossing voor de Dendervallei

- Wachtbekkens zijn **onvoldoende robuust**
 - Beschermen enkel omliggende gebouwen voor wateroverlast wanneer de Dender buiten haar oevers treedt, maar niet vanuit zijwaterlopen en lokale wolkbreuken
 - Laagst gelegen gebouwen zullen ook mét wachtbekkens een risico vormen: 'badkuipeffect'

2. Wachtbekkens bieden geen oplossing voor de Dendervallei

■ Wachtbekkens realiseren **weinig meerwaarden**

- Negatieve impact op natuur, bodem, landschap...
- Levert geen bijdrage aan ambities die samen met de gemeentes zijn vastgelegd in de Ambitienota

Maximaal inzetten op een **integrale benadering van het waterbeheer**

Ambitie 2: Versterken van **groenblauwe dooradering**

Ambitie 3: Versterken van de **landschappelijke identiteit en beleving**

Ambitie 4: Versterken van een adaptief **productief landschap**

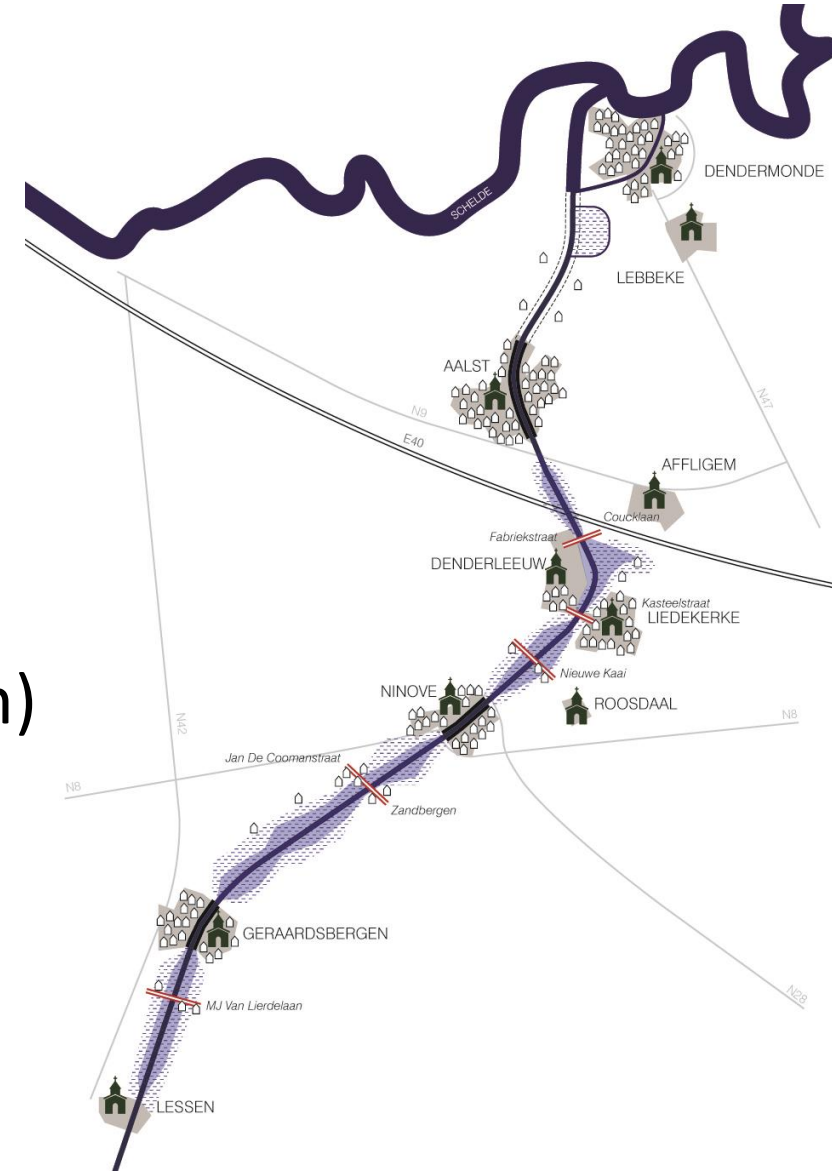

Ambitie 5: Bijdragen aan een **unieke en diverse leefomgeving** in de Dendervallei

3. Specifieke aanpak voor de dwarse linten

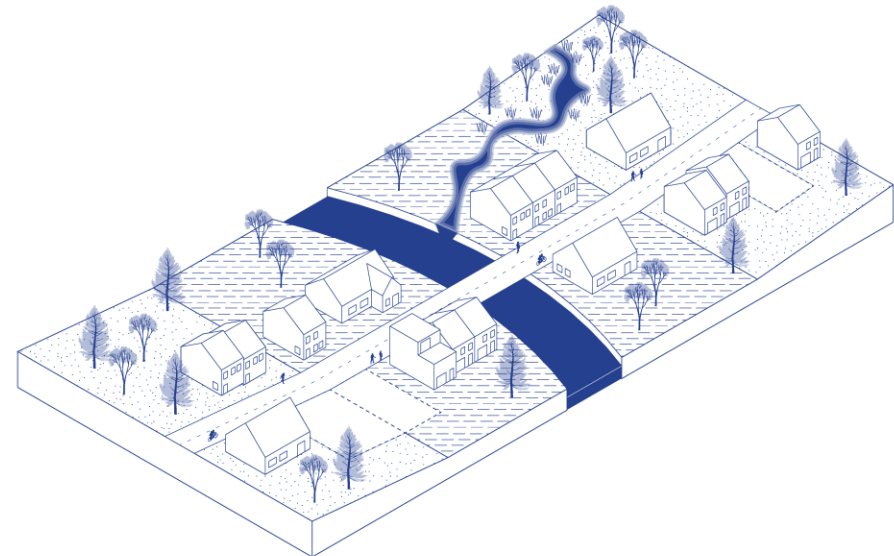
Hoe dwarse linten veilig overstroombaar maken?

- Majoor Van Lierdelaan (Geraardsbergen)
- Jan De Coomanstraat (Geraardsbergen)
- Nieuwe Kaai (Roosdaal)
- Kasteelstraat (Liedekerke/Denderleeuw)
- Fabriekstraat/Coucklaan (Denderleeuw/Affligem)

3. Specifieke aanpak voor de dwarse linten

- Aanpak dwarse linten
 1. Maximaal toekomstgericht beschermen (wat kan beschermd worden zonder elders problemen te veroorzaken?)
 2. De vallei herstellen (waar kan water ruimte krijgen?)

4. Landschapsherstel als opportuniteit

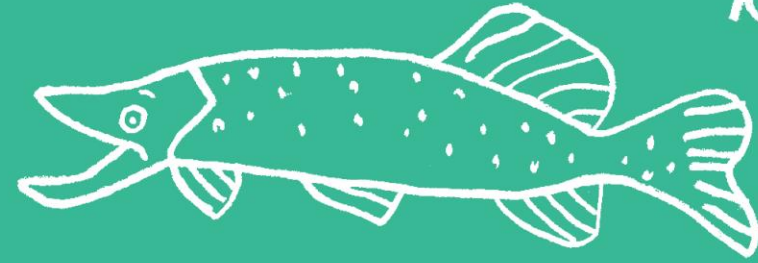
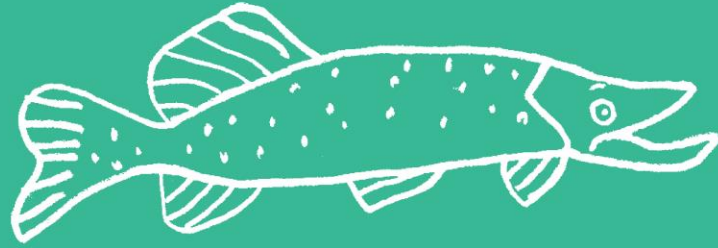
- Reflex om extra ruimte voor water te zoeken bij overheden
- Niet voor aanpak individuele woningen, maar op volgende beleidsdomeinen:
 - **Infrastructuur:** nieuwe bruggen, vernieuwing van kades, verbreding jaagpaden..
 - **Ruimtelijke ordening:** uitdoven van zonevreemde bedrijven, compactere bedrijventerreinen
 - **Natuur en water:** meanders open leggen, oevers natuurlijker maken...

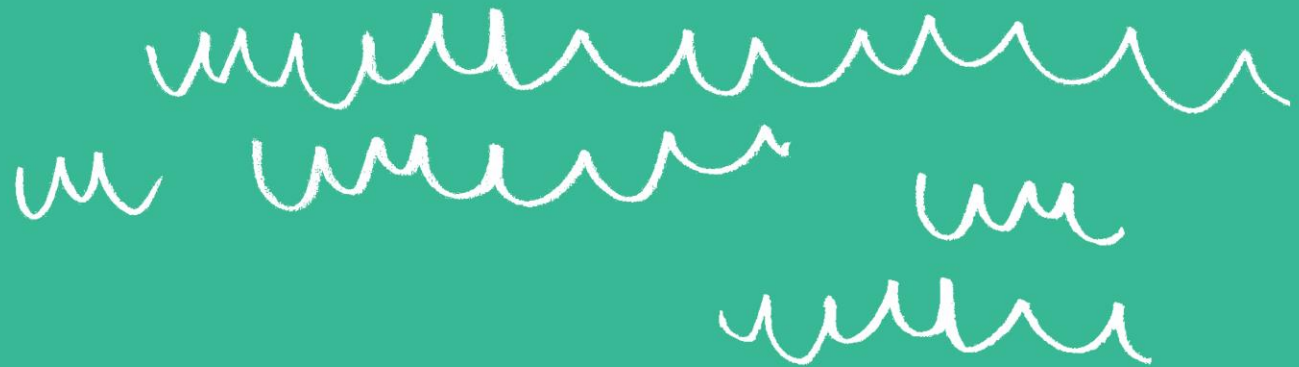
Brug met ruimte voor water
Nieuwendijk (NL), Next Architects

Eerste conclusies:

1. Veel projecten maken deel uit van alle alternatieven
 Er gaat veel geïnvesteerd worden in de Dendervallei
2. Wachtbekkens bieden geen oplossing voor de Dendervallei
 Een veilig overstroombare vallei is de betere keuze
3. Specifieke aanpak voor de dwarse linten
 Er wordt een proces per dwars lint opgestart
4. Landschapsherstel als opportuniteit
 De verschillende overheden engageren zich om voortdurend extra ruimte voor water te zoeken

4. Verdere stappen

NAAR EEN VOORKEURSALTERNATIEF

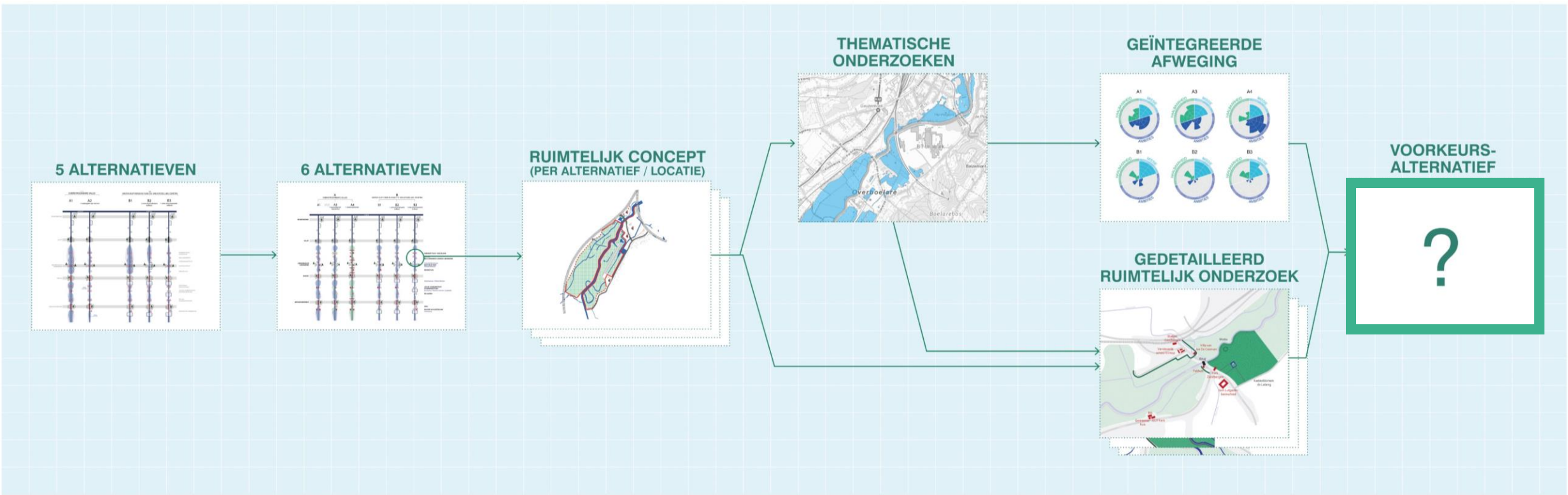
- Het onderzoek laat zien dat het mogelijk is om:
 - de belangrijkste woonkernen, bedrijvigheid, infrastructuur en langse linten te beschermen (ca. 400 woningen)
 - ruimte voor water te creëren

Alternatief A3 kan als uitgangspunt dienen voor een voorkeursalternatief

- Er wordt ingezet op een stapsgewijze aanpak en **vermindering van het aantal te verwerven woningen op korte termijn.**
- Daarnaast wordt voorgesteld om **op lange termijn extra ruimte vrij te maken binnen de vallei.**

NAAR EEN VOORKEURSALTERNATIEF

- Is niet één van de onderzochte alternatieven
- Het voorkeursalternatief wordt verder in detail onderzocht om knelpunten weg te werken en meerwaarden te optimaliseren
- Zo veel mogelijk aansluiten bij plannen/projecten van lokale besturen
- Gedetailleerd onderzoek naar kosten en baten, watersysteem,...
- Wijze van instrumenteren
- Vertalen naar gebiedsprogramma

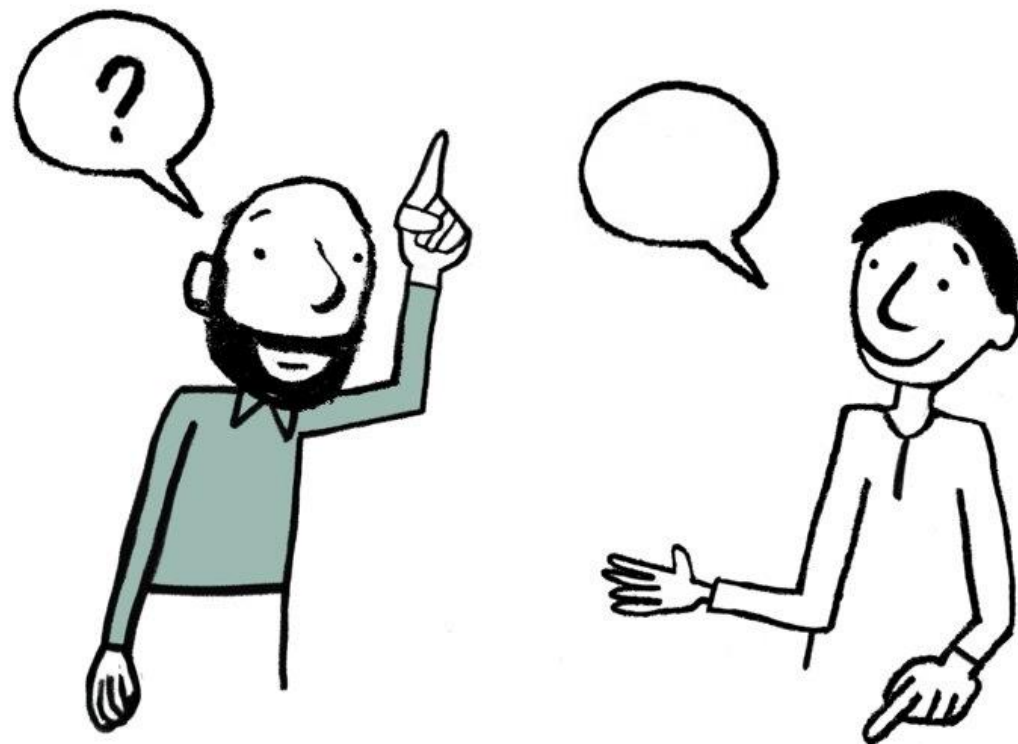

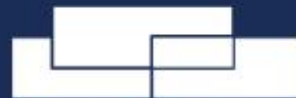
- Het **ontwerp-MER** gaat in openbaar onderzoek
- Het **voorkeursalternatief** wordt in april voorgelegd aan de Vlaamse Regering
- Publicatie van **Strategisch Plan** (= toekomstvisie met voorkeursalternatief) en **synthesenota** (= resultaat onderzoeken en proces)

Overzicht geplande overlegmomenten

Datum	Overleg
20/11	Infosessie online
21/11	Infomarkt Ninove
28/11	Infomarkt Geraardsbergen
12/12	Infomarkt Denderleeuw

Zijn er vragen?

RUIMTE VOOR WATER

Samen werken aan een **DENDER** in balans

Bedankt
voor je komst!

Blijf je graag op de hoogte?
Schrijf je meteen in op de **nieuwsbrief**
en volg ons op **Facebook!**

